

Dalšího šetření ve smyslu námitek žalované nebylo potřeba k rozhodnutí o návrhu na prozatimní opatření a předbíhalo by se jím rozhodnutí ve věci. Zda si žalovaná byla vědoma toho, že se její jednání přičí dobrým mravům soutěže, je pro zdržovací nárok nerozhodné. Z prozatimního opatření opatření bylo vyloučiti slova »a v obchodním styku vůbec« jednak pro neurčitost tohoto výrazu, jednak i proto, že by prozatimní opatření mohlo výkladem tohoto obratu překročiti meze ochrany v § 2 o nekalé soutěži vytýčené.

Čís. 12121.

Svěření zástavních lístků, jimiž byla umožněna dispoice s věcmi, rovná se svěření věcí samých.

Bezelstným jest zástavní věřitel, jenž, nabývaje zástavy, neví, že se dopouští bezpráví, jemuž při náležitě pozornosti nejsou známy skutečnosti, z nichž vyplývá přesvědčení o bezpráví.

I obmyslný držitel stává se bezelstným, nastanou-li okolnosti, následkem nichž pomine jeho vědomí o bezprávnosti jeho držby a nastoupí u něho přesvědčení, že jeho jednání jest oprávněné.

Odporovatelnost právního jednání o sobě neopravňuje k zadržení věci, jež byly předmětem odporovatelného jednání.

Kdo učinil náklad na věc v době, kdy byl jejím nepravým a obmyslným držitelem, nemá zdržovací právo, třebaže se stal napotom držitelem bezelstným.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1932, Rv I 1121/31.)

Věci, o něž tu jde, zastavila žalobkyně v zastavárně a odevzdala zástavní lístky Marii Sch-ové, aby je vyplatila. Marie Sch-ová však odevzdala zástavní lístky žalovanému, jenž zastavené věci vyplatil a si ponechal. Proti žalobě o vydání věcí namítl žalovaný najmě, že si podle úmluvy se sestrou žalobkyně Emou S-ovou vyplacené věci ponechal jako zástavu za svou pohledávku proti Emě S-ové. Ema S-ová tvrdila prý žalovanému, že ony věci jsou jejím vlastnictvím. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Žaloba, o niž tu jde, jest svou právní povahou žalobou vlastnickou. Ze zjištění procesního soudu vyplývá, že vlastníci věcí, o něž ve sporu jde, jest žalobkyně. Je-li však žalobkyně vlastníci věcí, je žalovaný povinen, jí věci vydati, ježto je má v moci (§ 366, 369 obč. zák.). Žalovaný se sice brání proti vydání věcí z několika důvodů, činí však tak neprávem. Tak především nemůže odvolatel s úspěchem odpírati vydání věcí z důvodu, že právní jednání mezi Emou S-ovou a žalobkyní jest odporovatelné, poněvadž bylo uzavřeno na zkrácení věřitelů. Na rozdíl od soudu procesního jest dáti arci žalovanému za pravdu, že odpůrčí nárok může býti uplatněn nejen žalobou, nýbrž i námitkou. To vyplývá zcela jasně z ustanovení § 8 odp. ř. Z toho však nic neplyne pro žalovaného, neboť, by mohl právnímu jednání mezi Emou S-ovou a žalobkyní odporovati, musil by míti především proti své dlužnici Emě S-ové vykonatelné pohledávání (§ 8 odp. ř.), což žalovaný ve sporu netvrdil a netvrdí ani

v odvolání. Nebylo proto třeba zjišťovati ani výši pohledávky žalovaného za Emou S-ovou, ani okolnosti, týkající se zkracovacího úmyslu Emy S-ové. Neprávem dovolává se žalovaný dále na svou obranu ustanovení § 456 obč. zák., které nemůže přijíti v úvahu již proto, že podle zjištění napadeného rozsudku Marie Sch-ová žalovanému zástavní lístky do zástavy vůbec nedala, jmenovitě ne za dluh Emy S-ové a tato právo zástavní na věcech žalobkyně pro žalovaného platně zříditi nemohla. Odvolatel se brání proti žalobnímu nároku i námitkou, že mu přísluší k věcem zadržovací právo podle § 471 obč. zák. Nelze ovšem upřít, že tu podmínky zadržovacího práva byly splněny, poněvadž odvolatel zastavené věci svými penězi vyplatil a zadržovací právo jest po zákonu přípustné i pro výlohy, jež byly učiněny na získání věci. Žalovaný však toto zadržovací právo vykonávati nemůže, poněvadž, jak ze zjištění napadeného rozsudku vyplývá, zástavních lístků, jež mu Marie Sch-ová odevzdala a jež se týkají sporných věcí, zneužil a se věcí těch, ne-li listivě, tedy aspoň svémocně zmocnil a v takovém případě je výkon práva zadržovacího podle jasného ustanovení § 1440 obč. zák. nepřipustný. To žalovaný přehlíží. Nemá-li však žalovaný proti žalobnímu nároku zadržovací právo, nelze mu v tomto sporu přiznati ani nárok na náhradu nákladu, který učinil, by zastavené věci vyplatil, a nelze v důsledku toho v rozsudku vysloviti, že je povinen vydati věci jen proti tomu, že mu bude tento náklad nahrazen. Z důvodu toho nebylo třeba zjišťovati, co žalovaný na vyplacení zástavy vynaložil. Má-li posléze žalovaný za to, že mu přísluší proti žalobkyni nárok na náhradu nákladu na věc učiněného na základě ustanovení § 403 obč. zák., nebo na základě ustanovení §§ 1037 a 1041 obč. zák., nezbývá, než nárok ten uplatniti zvláštní žalobou, poněvadž všechny tyto nároky jsou povahy osobní a neopravňují žalovaného, by si pro ně zadržoval cizí věc.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by dále jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Dovolateli jest přisvědčiti, že řízení zůstalo neúplným, any soudy nižší neučinily zjištění o tvrzení dovolatelově, že Emma S-ová prohlásila, že věci jsou její vlastnictví, že je zastavila na jméno žalobkyně, by na ně její (S-ové) věřitelé nemohli sáhnouti, a že souhlasila, by věci zůstaly v zástavě dovolatelově, až mu bude moci dluh zaplatiti. Zjištění této okolnosti jest třeba k rozhodnutí otázky, zda dovolateli přísluší ke sporným věcem právo zástavní přes to, že žalující jest jejich vlastníci. Podle § 456 obč. zák. může poctivý nabyvatel nabytí práva zástavního od nevlastníka věci za okolností, za kterých jest podle § 367 obč. zák. vyloučena žaloba vlastnická proti poctivému držiteli, totiž, dokáže-li mezi jiným, že je nabyt od někoho, komu je vlastník k jakémukoli účelu svěřil. Dovolatel tvrdil ve sporu, že žalující strana zástavní lístky svěřila Emmě S-ové, která pak k dovolateli učinila ono prohlášení, a dovozuje z toho vznik zástavního práva. Tuto obranu nelze zhola odmítnouti. Byly-li sporné věci Emmě S-ové vskutku svěřeny a učinila-li tato prohlášení dovolatelem tvrzené a byl-li dovolatel bezelstným nabyvatelem, vzniklo

by z prohlášení S-ové vskutku právo zástavní pro dovolatele pro pohledávku, které se prohlášení týkalo. Tomu by nevadilo, jak míní odvolací soud, že Emma S-ová sama dovolateli sporné věci neodevzdala. Svěření zástavních lístků, jimiž byla umožněna dispozice věcmi samými, rovná se svěření věcí samých; povahy věci svěřených zástavní lístky nepozbyly tím, zaslala-li je ona nebo její manžel za ni Marii Sch-ové. An dovolatel v čase prohlášení sporné věci již měl ve svém držení, nebylo dalšího jejich odevzdání k založení práva zástavního potřebí, neboť k odevzdání stačilo tu podle ustanovení § 428 druhá věta obč. zák. prohlášení samo. Bezelstnost dovolatelovu nevyklučuje ještě sama sebou okolnost soudy nižšími zjištěná, že dovolatel vylákal zástavní lístky na svědkyni Marii Sch-ové předstíráním, že místo ní »věc obstará«, totiž zástavní lístky na sporné věci prodlouží nebo vyplatí, jak o to Marii Sch-ovou žádala Emma S-ová. Dovolatel, vylákal takto zástavní lístky, by sporné věci v zastavárně vyplatil a zadržel pak pro sebe, stal se ovšem nejen nepravým, nýbrž i obmyslným jejich držitelem. To však nepřekáží tomu, by obmyslnost ta neodpadla následkem tvrzeného pozdějšího prohlášení Emmy S-ové. Bezelstným jest zástavní věřitel, jenž neví, nabývá zástavy, že se dopouští bezpráví, jemuž při náležité pozornosti nejsou známy skutečnosti, z nichž vyplývá přesvědčení o bezpráví. I obmyslný držitel stává se bezelstným, nastanou-li okolnosti, následkem nichž pomine jeho vědomí o bezprávnosti jeho držby a nastoupí u něho přesvědčení, že jednání jeho jest oprávněným. Tvrzené prohlášení Emmy S-ové, neměl-li dovolatel důvodu pochybovati o tom, že Emma S-ová jest vlastnící věcí, bylo by takovou skutečností a bylo by od té doby míti dovolatele za bezelstného držitele zástavy, neboť v tomto případě, podržuje sporné věci nadále jako zástavu, nemohl nahlédnouti, že se dopouští bezpráví. K rozhodnutí o zástavním právu dovolatelovu třeba tedy zjistiti nejen, jak dovolatel vytýká, zda-li Emma S-ová učinila tvrzené prohlášení, ale mimo to i zda-li žalující zástavní lístky Emmě S-ové svěřila; mínění dovolatelovo, že zůstalo nepopřeno, že zástavní lístky se dostaly Emmě S-ové aspoň s vědomím a vůlí žalující, není spisy odůvodněno a proto jest potřebí i zjistiti tvrzené svěření. Zjistí-li pak soud náležitostí § 456 obč. zák. shora zmíněné, bude třeba zjistiti za které pohledávky dovolatelovy Emma S-ová právo zástavní svým prohlášením zřídila i výši jejich. Mylným jest též názor odvolacího soudu, že dovolatel mohl by odporovati právnímu jednání mezi žalující stranou a Emmou S-ovou jen, kdyby měl proti této v y k o n a t e l n o u pohledávku, neboť k uplatňování odporovatelnosti námitkou se vykonatelnosti pohledávky podle ustanovení § 10 odpůrčího řádu císařského nařízení ze dne 10. prosince 1914, čís. 337 ř. z., platného v době vydání rozsudku soudu prvé stolice, nevyžaduje. Než jedině odporovatelnost právního jednání samotná by dovolatele neopravňovala k zadržování sporných věcí, kdyby k tomu neměl jiného právního důvodu.

Jinak dovolání není odůvodněno. Odvolací soud mohl doplniti zjištění prvního soudu v tom, jakým způsobem žalobkyně se stala vlastnící jednotlivých sporných věcí, když měl pro to podklad ve výpovědi žalobkyně jako strany, z níž mohl vycházeti, ježto ocenění její nebylo v odvolání napadeno.

Ani s hlediska zadržovacího práva za náklad spojený s vyplacením sporných věcí odvolací soud neposoudil spor nesprávně. V době, kdy dovolatel náklad ten učinil, byl držitelem i nepravým i obmyslným, ježto zástavní lístky podle zjištění nižších soudů na Marii Sch-ové lstivě, klamným předstíráním, vylákal. Právo zadržovací pro náklad za takových okolností jest podle § 1440 obč. zák. vyloučeno. Pozdější prohlášení Emmy S-ové jest pro osud práva zadržovacího bez významu; stal-li se po něm dovolatel držitelem bezelstným jest oprávněn zadržovati sporné věci právem zástavním; nestal-li se bezelstným, nenastala změna ve stavu, který právo zadržovací vylučoval.

Čís. 12122.

Manželka nevinná na rozluce má nárok, by jí byla škoda, již utrpěla rozlukou, nahrazena placením výživného. Lhostejno, zda rozlučka byla vyslovena rozsudkem, či usnesením. Bylo-li manželství rozloučeno z viny manžela, jest otázka viny manželovy právoplatně rozřešena i pro spor o odškodnění podle § 1266 obč. zák.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1932, Rv I 1384/32.)

Manželství stran bylo rozloučeno z viny manžela. Žalobě, již se domáhala rozloučená manželka na manželi placení výživného, bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Podle § 1266 obč. zák. má nevinná manželka, bylo-li uznáno na rozluku manželství, nárok na plné dostiučinění, t. j. nárok na náhradu škody, kterou utrpěla tím, že jí následkem rozluky ušla výživa a že nemá za ni náhradu. Má tedy podle tohoto ustanovení jakož i podle § 1323 obč. zák. právo, by jí tato škoda byla nahrazena po případě tím způsobem, že se zřídí předešlý stav, tedy že se jí dostane výživného, pokud se týče, že se jí nahradí ušlá výživa. Toho se právě domáhá žalobkyně na žalovaném (viz odst. III. žaloby). Uznal-li odvolací soud, že jest žalovaný povinen platiti žalobkyni 400 Kč měsíčně »na výživném«, neodporuje tento výrok zákonu, jak tvrdí dovolání, neboť nárok na náhradu škody, uplatňovaný podle § 1266 obč. zák., jest v souzeném případě v podstatě nárokem vyživovacím, třebaže nesmí býti zcela ztotožňován s manželčíným nárokem podle § 91 obč. zák. Pokud dovolatel spatřuje nesprávné právní posouzení věci v tom, že odvolací soud, právě tak jako soud prvé stolice, nesprávně vyložil ustanovení § 1266 obč. zák., v němž se uvádí, že nevinnému manželu přísluší plné dostiučinění jen, bylo-li uznáno na rozluku r o z s u d k e m, kdežto v souzeném případě bylo manželství rozloučeno u s n e s e n í m, stačí ho odkázati na rozhodnutí čís. 7758 sb. n. s., v němž nejvyšší soud vyslovil a odůvodnil, že pro nárok rozloučeného manžela, jenž nemá viny na rozluce, podle druhé věty § 1266 obč. zák., jest lhostejno, zda rozlučka byla vyslovena rozsudkem, či usne-